

Рецензия

от проф. д-р Пламен Иванов Пенчев, д.м.

Относно: обявен в Държавен вестник, бр. 7 от 23.01.2024г. конкурс за професор в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт професионално направление 7.1. Медицина, и научната специалност Гастроентерология, към Факултет „ Медицина“ /Медицина, Дентална медицина, Фармация, Обществено здравеопазване, Медицински колеж/, Катедра „Анатомия и клетъчна биология“ Клиника по Гастроентерология в УМБАЛ „Св.Марина“ ЕАД .

Със заповед №Р- 109-93 /21.03.2024 г. на Ректора на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна съм определен за член на **Научно жури** и съответно на първо заседание на научното жури избран да изготвя **рецензия** по процедура за заемане на академична длъжност „**Професор**“ 0,5 щатна длъжност за Катедра „Анатомия и клетъчна биология“ и 1 щатна длъжност за Клиника по гастроентерология УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД с кандидат **доцент д-р Антония Йорданова Атанасова, дмн.**

1. Квалификации:

Доцент д-р Антония Атанасова завършва средното си образование в IV-та Езикова гимназия с преподаване на френски език „Фредерик Жолио-Кюри“ – Варна и висшето си образование МА- ВМИ -Варна с отличен успех. Професионалната си кариера започва през 1986 г. като лекар- ординатор във вътрешно отделение на ПОКБ – Шумен, а продължава от 1987 г и до сега в УМБАЛ „Света Марина“ , МУ Варна Клиниката по гастроентерология. Преминава през всички стъпала от лекар- асистент – старши, главен асистент в Клиниката по гастроентерология и Катедра „Вътрешни болести“ и достига до доцент в Катедра по Анатомия и клетъчна биология и Катедра по Вътрешни болести на МУ – Варна, която длъжност заема от 17.12.2015 г и до момента. За целия този период д-р Атанасова придобива завидна професионална, преподавателска и научно-изследователска квалификация: стандартните клинични специалности „Вътрешни болести“ и „Гастроентерология“ надгражда с професионална квалификация по високоспециализирани дейности – диагностична и терапевтична ендоскопия в гастроентерологията – до второ ниво, конвенционална ехография в гастроентерологията и повърхностни структури, доплерова ехография в гастроентерологията – второ ниво, интервенционална и ендоскопска ехография в гастроентерологията – максималното трето ниво, надгражда езиковото си образование по английски език, завършва Факултета по обществени професии на ВМИ Варна, курс по програма TEMPUS-PHARE/JEP09839-95 „Преструктуриране на медицинското образование“ Франция, Университет Франш-Конте- Безансон, Клиника по хепатология и Клиника по гастроентерология при Университетска болница Жан- Минжо при проф. Жан-Филип Миге, през 1998 г, посещава редица (над 25) национални, регионални и европейски образователни

форми за повишаване на квалификацията си в различни аспекти на лечебната, преподавателската и изследователската си дейност. През 2014 г д-р Атанасова придобива ОНС „доктор“ по научна специалност „Гастроентерология“ след успешна защита на дисертация на тема “Клинична оценка на пациентите с язвен колит-съвременен подход” , а през 2021 г доц. Атанасова придобива научна степен „доктор на науките“ след успешна защита на дисертационен труд на тема „Серумната експресия на микрорибонуклеинови киселини при пациенти с хронични възпалителни болести на червата.“ Изброените факти от творческата ѝ автобиография определят доц. Д-р Антония Атанасова, д.м.н. като един изключително подготвен лекар и задълбочено образован без компромиси във всички аспекти на упражняваната клинична, преподавателска и научно-изследователска дейност.

2. Оценка на научно-изследователската дейност:

Доц. Атанасова е представила 1 Монография с обем 223 страници, участия в учебници 3 бр. с общ обем 14 стр., Публикации: 201. бр. с общ обем от 1500 стр., 167 участия в научни форуми, от които с доклади 71бр. с общ обем от 300 стр.

В раздел Г на академичната справка доц. Атанасова е представила 91 публикации и доклади, от които 14 публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. От останалите 60 са публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, включително 10 – представени за придобиване на научна степен „доктор на науките. Доц. Атанасова е представила допълнително и 16 пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“.

Съгласно изискванията на Закона за развитието на Академичния състав и нормативните документи за приложението му Доц. д-р Антония Атанасова участва в конкурса с десет равностойни публикации на хабилитационен труд. Това са посочените в академичната справка раздел В4 пълнотекстови научни публикации в издания, които са цитирани в реферирани и индексирани в световната база данни с научна информация- Web of Science и Scopus. Тези публикации носят 336.5 наукометрични точки при минимални изискуеми 100. В 60 % от тези публикации доц. Атанасова е първи автор. В 40% е единствен автор. В останалите 40% е втори автор (№8), трети автор (№2) и пореден автор (№1,7). Три (30%) от предоставените публикации имат Impact Factor (IF): като общият им IF =7.7 и са публикувани през изминалите четири години след придобиване на ОНС „доктор“ и заемане на академична длъжност „доцент“. В публикациите с IF кандидатът доц. Атанасова е първи автор (№9, от 2022 г), втори автор (№8, от 2022 г) и трети автор (№2, от 2020 г). Тези факти убедително разкриват личното участие на доц. Атанасова в представените публикации, както и трайните интереси в определени области на публикационна активност. Осемдесет процента от представените публикации съдържат оригинални разработки, резултати, постигнати в екипна работа и само 20% (2 статии) са посветени на литературен обзор, а една статия съдържа собствени резултати като клинични случаи с наблюдение и литературен обзор (№7). Публикациите могат се разпределят в няколко основни направления за проучване: Хронични чернодробни заболявания (В4.1,7,10); Възпалителни заболявания на червата (В4.2,3,4,5,6,9); Предотвратими инфекциозни заболявания в хода на биологична лечение (В4.8.)

Приноси. Публикациите могат да се интерпретират като такива с практично-приложен характер (В4.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10). Някои имат оригинален характер и представят иновативни

подходи в дадено направление (B4.2,3,4,5,6,9), а трети могат да се разглеждат като публикации с теоретичен принос и съдържат оригинални резултати, които се публикуват за първи път в България (B4.3,4,5,6,8,9). Представените публикации в раздела равностойни на хабилизационен труд разкриват многообразието от научни области, в които работи и публикува доц. Атанасова, като определят трайните интереси и последващи проучвания в съответните домейни: обезитет и неалкохолната мастна чернодробна болест (B4.1). Тази публикация представлява литературен обзор с теоритико-практичен принос. Извършен е задълбочен анализ на основните характеристики на неалкохолната мастна чернодробна болест (НАМЧБ) в детска възраст, честота, рисковите фактори, клинични симптоми и коморбидитет с изключително висока социална значимост, като инсулинова резистентност, артериална хипертония, захарен диабет тип 2, дислипидемия. Сред биомаркерите с обещаващи характеристики се разглежда СК-18, като иновативен неинвазивен биомаркер за откриване на неалкохолния стеатохепатит. Дебатират се алгоритми за диагностика на НАМЧБ и НАСХ, както и основните направления за лечението на заболяването: 1/намаляване на стеатозата и 2/намаляване на възпалението. Статията се намират отправни точки и за по-късните клинични проучвания, свързани с това социално значимо заболяване, което повлиява негативно редица други заболявания. В търсене на нови форми за лечение отвъд утвърдените терапии, чиято ефективност в дългосрочен план се сблъсква с редица трудности, доц. Атанасова продължава да анализира литературните източници от достъпните бази данни Scopus, ScienceDirect, Web of Science, PubMed, UpToDate за съвременно лечение на метаболитния синдром (B4.10). Научните доказателства сочат, че регулирането на чревната микробиота с пробиотици, пребиотици и биогени може да се окаже ефективна терапевтична стратегия за профилактика и лечение на неалкохолната мастна чернодробна болест, състояние свързано с метаболитния синдром. Публикацията има теоритико-приложен характер и дава един оригинален подход спрямо тихата епидемия на затлъстяване, инсулинова резистентност и метаболитно индуцираната мастна чернодробна болест.

Основна област с траен научен интерес в годините са възпалителните заболявания на червата (IBD): всички аспекти от откриване на заболяването, до мониториране (B4. 2,3,4,5) и прогностика на IBD (B4. 6,9) са обект на изследване. Основни приноси на тази група проучвания са: въвеждането на един съвременен елегантен иновативен подход посредством микрорибонуклеинови киселини (miRNAs) при диагностика, мониториране и персонализиране на лечението при IBD (B4. 3,4,5,6,9), който е приложен за първи път в България. Тези публикации имат оригинални теоретични, практически и практико-приложени приноси. За пръв път в България е отразено подробно и изчерпателно приложението на панел от miRNAs при възрастни пациенти с IBD. Извършено е достоверно, точно и подробно описание на експресията на отделни miRNAs при IBD пациенти в стадий на ремисия. Изчерпателно е отразена експресията на miRNAs според характеристиката на пациентите с IBD и провежданото лечение. Определени са прагови стойности за разграничаване на експресията на miRNAs. Изготвен е специфичен профил на пациентите с БК и ЯК въз основа на експресията на miRNAs. Установени са специфични miRNAs за ремисия и активност, локализация, форма на протичане и проведено лечение. Осъществена е връзка между съвременните достиженията на молекулярната биология и клиничната практика в търсене на ефективни, неинвазивни и персонализирани форми на проследяване на една група имуномедиирани заболявания- IBD.

Публикация B4.2 има оригинален принос, но притежава и практико-приложна стойност тъй като предлага аденозин деаминазата (ADA) като нов неинвазивен биомаркер в арсенала от методи за проследяване на пациентите с IBD. Анализът на ROC-кривата разкрива добра способност на ADA да разграничава не само пациенти с IBD от здрави индивиди, но също

така и пациенти с активно заболяване и такива в ремисия. Нивата на ADA са значително повишени при пациенти с IBD. Заедно с FC и CRP, ADA може да се използва като ефективен биомаркер за оценка на чревно възпаление и като потенциален индикатор за активност на заболяването.

Пациентите с възпалителни болести на червата, които получават съвременно лечение с анти-туморнекротизиращ фактор-алфа (anti-TNF-alfa) антитела представляват особен интерес и изискват системно наблюдение от медицинските специалисти. За първи път в България са изнесени и обобщени данните, от един реферативен център за диагностика, проследяване и лечение на IBD, относно честотата на латентната и активна туберкулоза при пациенти преди и в хода на биологично лечение с anti-TNF-alfa антитела (B4.8). Тази публикация има както теоретичен, така и практико-приложен принос. Резултатите са съпоставени с данни от подобни европейски проучвания тъй като отсъстват достъпни публикации за аналогични проучвания в други реферативни центрове от България.

Предоставена е и публикация на два случая от клиничната практиката с фокален и мултифокален инфантилен чернодробен хемангиом при кърмачета с анализ на литературата за видовете инфантилни чернодробни хемангиоми, тяхната честота, етиопатогенеза, клинична картина, диагностика, лечение и прогноза (B4.7). Тази публикация има подчертан практико-приложен характер и разкрива богатството от клинични познания и практически опит, които могат да служат за обучение в областта на ултразвуквата диагностика на млади лекари и приложението и в клиничната практика на педиатри, гастроентеролози и детски гастроентеролози.

Литературните източници на тези десет равностойни публикации са общо 341, както следва за всяка една от статиите: B4.1-29; B4.2-34; B4.3-23; B4.4-27; B4.5-27; B4.6-83; B4.7-21; B4.8-36; B4.9-20 и B4.10-41

Всички дотук обсъждани научни трудове са публикуване в периода след заемане на академична длъжност „доцент“ през 2015г.

Независимо, че законът не я задължава в Раздел А от академичната справка доц. Атанасова е представила кандидатската си дисертация за придобиване на ОНС доктор, а в раздел Б – докторската дисертация за придобиване на научна степен „доктор на науките“. Въпреки че това не е необходимо за участието и в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ (в случая са налице 10 равностойни на хабилизационен труд публикации от раздел В), аз намирам че представянето на дисертациите е правилно, тъй като те оформят представата за цялостното и изграждане и развитие като специалист, преподавател и учен. Кандидатската дисертация на тема „Клинична оценка на пациентите с язвен колит-съвременен подход“ съм рецензирал и представил рецензията при защитата и. Докторската дисертация на тема „Серумната експресия на микрорибонуклеинови киселини при пациенти с хронични възпалителни болести на червата“ е дискутирана и защитена при съответната академична процедура. Като академичен кадър, работещ в същата област в едно изречение мога да констатирам изключителната научна стойност на тази работа, която е пионерска за България. В световната библиографска база данни Scopus доц. Антония Атанасова има 43 цитирания на 11 публикувани документа, h-index 3.

В периода след заемане на академична длъжност „доцент“ доц. Атанасова е ръководител на два научно- изследователски проекта, финансирани от Фонд Наука на МУ-Варна : проект „Метаболитен синдром при пациенти с възпалителни заболявания на червата“. Успешно приключил и атестиран 01.23 и проект № 23002, спечелил финансиране от Фонд Наука – МУ-Варна: „Изследване на съвременни биомаркери при неалкохолната мастна чернодробна болест“/ ФН-13/09.01.24; участва като изследовател в проект „Етиология, клинична картина и диагностика на неалкохолната мастна чернодробна болест при деца и юноши“ 21.12.2020 – 21.12.2022 и международен изследователски проект

Interreg Danube Transnational Programme CD SKILLS – 2019-2022 – Финансиран от Европейския съюз.

Доц. Антония Атанасова е представила участие в над 167 научни форума у нас и в чужбина.

Доц Атанасова е участник в научни журита за придобиване ОНС доктор с 4 рецензии и 2 становища и научно жури за придобиване на академична длъжност «доцент» .

3. Оценка на учебно- преподавателската дейност:

Доц. Атанасова има повече от 37 г преподавателски стаж в медицинския университет - Варна в катедрата по Вътрешни болести и катедрата по Анатомия и клетъчна биология. От творческата ѝ автобиография е видно, че по време на академичната си кариера от асистент до доцент постоянно е надграждала своите знания и преподавателски умения чрез участия в различни форми на след дипломна квалификация като интензивни курсове и workshops у нас и в чужбина (Франция, Дания, Чехия, Гърция).

Доц. Атанасова изнася лекции на различна тематика за социално-значими проблеми в гастроентерологията, приложение на различни медикаменти в практиката, клинични случаи и др. в рамките на СДО: пред общопрактикуващи лекари, гастроентеролози в доболничната помощ и гастроентеролози от различни региони в България, специализиращи пулмология, на национални и регионални срещи, конференции, симпозиуми, акедемии, училища.

Лекции по пропедевтика на вътрешните болести- студенти факултет Медицина, 3 курс, лекции по Вътрешни болести- студенти 5 курс, Медицина Втора катедра по Вътрешни болести; Лекции по Анатомия и клетъчна биология (раздел спланхнология) –студенти 1 курс Медицина, лекции по Анатомия (пълен курс)- студенти МУ-Варна МК – инспектори обществено здраве; упражнения по Гастроентерология, студенти V курс, Факултет Медицина; практически упражнения - СИП- Курс по абдоминална ултрасонография, студенти V курс, Факултет Медицина; семинарни занятия със специализанти по гастроентерология, семинарни занятия със стажант -лекари VI курс; практически упражнения със специализанти по гастроентерология в област «Абдоминална ултрасонография», практически упражнения със специализанти по гастроентерология в област «Фиброезофагогастродуоденоскопия», практически упражнения със специализанти по гастроентерология в област «Фиброколоноскопия», практически упражнения със специализанти по гастроентерология в област „ Интервенционални процедури под ултразвуков контрол”, практически упражнения със специализанти по гастроентерология в област „Контрастно усилен ултразвук и приложението му при огнищни лезии”; Упражнения по ЦОХЕ със студенти 1 –ви курс в Катедрата по Анатомия и клетъчна биология, медицина и дентална медицина, упражнения по спланхнология –макроскопска и микроскопска част в Катедрата по Анатомия и клетъчна биология, дентална медицина. Участник е в изпитни комисии за семестриални и държавни изпити по вътрешни болести на студенти и държавен изпит по специалност „гастроентерология“.

Доц. Атанасова е ръководител на двама успешно защитили докторанта и един зачислен по докторска програма „Вътрешни болести“. Съавтор е на три ученика. Монографията, която представя е написана с дидактичен стил и сама по себе си има стойност на и се използва като учебно помагало.

От предоставената справка се вижда, че учебната натовареност на д-р Атанасова надхвърля нормативните изисквания на МУ Варна.

4. Оценка на диагностично-лечебната дейност:

Доц. Д-р Атанасова има над 37-годишен трудов стаж като лекар от които 28 години с призната специалност гастроентерология. Работила е като лекар - ординатор във вътрешно отделение – Шумен и като асистент – гл. асистент в клиниката по гастроентерология на МУ Варна. Владее конвенционална горна и долна ендоскопия и ехография, доплер ехография в гастроентерологията, ендоскопска ехография. Притежава сертификати до II ниво гастроинтестинална ендоскопия и трето ниво за интервенционални процедури под ехографски контрол. Основната клинична дейност на д-р Атанасова съвпада с научните ѝ интереси и е в областта на диагностиката и лечението на хроничните възпалителни заболявания на червата. В тази област нейното ниво на компетентност достига максималното експертно ниво - д-р Атанасова е познато за гастроентеролозите име, известен и уважаван специалист в IBD- гилдията. Тя е сред създателите на мултидисциплинарен екип от специалисти занимаващи се с IBD в Медицинския университет „проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Защитените 2 дисертации също са в областта на възпалителните чревни заболявания. Работата и проучванията които е направила във връзка с дисертациите е свързана както с високо ниво на клинична компетентност така и с дълбоки познания и опит в областта на генетиката, клетъчната биология, имунология и хистоморфологията при възпалителни процеси.

В заключение: въз основа на анализ на представените данни намирам, че доцент д-р Антония Йорданова Атанасова, д.м.н. не само покрива, но и многократно надхвърля критериите на Закона за развитието на академичния състав в България и нормативните изисквания на МУ „проф. Параскев Стоянов“ – Варна за заемане на длъжността „професор“ по специалността гастроентерология. Без колебание убедено ще гласувам с „Да“ на заключителното заседание на Научното Жури.

София, 12. 05.2024

Проф. Д-р П. Пенчев, д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679